

1945 - DE GYLUNE FORHÅPNINGER S ÅR .

lang minnes vi de nordmenn som falt for Norge i året som gikk. Vi vet at:

"DE SKJET DET LISET DE GIKK FRA".

Matte det også kunne sies om alle oss hjemme og ute:

"DE SPJKE R I NYE MENN."

Vi ønsker at de fallnes nærmeste må få kraft og mot til å ta fatt på livet igjen. Alle landsmenn må hjelpe dem til ET GODT NYTT ÅR.

V Å R K O N G E

"Mot en fremtid skal han gå,
for han selv har mere frihet
i sitt hjerte enn de fleste.
Derfor er han FØLKEKONGEN
i et land hvor hver skal være
fører før sin egen skjebne,
høvding i sitt eget sinn".

Vi ønsker FØLKEKONGEN, Kronprinsen, Kronprinsessen, Prinsen og de 2 Prinsesser våre varmeste nyttårsønsker. I ånuen ser vi dem alle stå på et FRITT slott og ta imot barnas og de voksnes hyldest.

VÅR STORMBLÅ FLUJKK,

flyverne, takker vi for all dåd i 1944. Mange av dere har vel av og til sett et "glimt" av Norge fra luften. Når dere i år LANDEN på norsk jord skal vi hilse dere med en begeistring som kanskje kan ta pusten selv fra dere. GODT NYTT ÅR.

VÅRE LANDSMENN TIL SJOS

takker vi for alt slit i året som gikk. Engang i 1945 får dere oroen: SETT KURSEN HJEMOVER. noe bedre nyttårsønske kan vi ikke gi dere. Langs hele kysten vil ALT og WILLE hilse dere: VELKOMMEN HJEM.

TIL ALLE LANDSMENN I FANGENSKAP,

går våre tanker på terskelen til det nye året. Dere er nok "gjemt", men ikke glemt. ETT lengter vi etter å være med på å gi dere, og for dere i fangenskap runner dette ene ALT:

FRIHET I 1945

HJEMMESTYRKENE, selve Norges øre, ønsker vi held og lykke i 1945. Vi følger de glimrende sabotasjekjupp med begeistring og beundring og takker de tapre karer før hva de har utrettet i 1944. For alle dere tusener som ennå ikke er blitt satt inn i aktiv kamp ønsker vi at dere i det nye året fortsatt kan føre fienden på villspor, inntil dere kan slå ham, og slå ham hardt i 1945.

VENNER I DEN NORSKE HÅR OG MARINE ! Vel møtt i 1945. Måtte dere i år få rense norske fjorder og norsk grunn for alt fremmed. Takk for alt i 1944.

LANDSMENN I SVERIGE ! Vi ønsker dere et godt "hjemkomstens" år. Takk for all støtte og hjelp i 1944. Kjølen blir lav den dag dere kommer.

DEN UKJENTE SOLDAT,

nordmannen på en eller annen liten post, hjemme eller ute; sender vi en hjertelig nyttårshilsen. Ute tåres du hen av lengsel etter hjemlandet, men du gir aldri opp. Hjemme trosser du fengsel og død for noe som ser smått og betydningsløst ut kanskje, men som dog er et nødvendig ledd i hele Norges kamp. UKJENTE VENN ! Vi ønsker av hjerte at det nye året vil bringe deg det du drømmer om, og det du vil sette livet inn for:

FRIHET OG FRED

vvvv

vVV

vVV vVV

vVV

vvvv

Sidde 9 Krigsnyhetene i spes.eksemplar.

NYTÅRSNISEN FRA H.L.

I det år som er gått, har den norske hjemmefront tatt på seg større oppgaver og vunnet større seire enn noen gang tidligere, både i den civile og den militære kamp. Sette her bare vært mulig ferd i det er blitt vist et samhold, en disiplin og en offervilje som aldri før under krigen. Hjemmefront og folk er ett.

Hjemmefrontens ledelse setter en varmtakk til alle kadrer for denne innsats. Den har kostet tunge ofre. Med smerte, men også i stolthet og dyp takknemlighet minnes vå dem som har sitt sitt liv i kampen. Vi sender samtidig vår hilsen og takk til dem som har ofret frihet og helse i kampen for den felles sak. Deres eksempel skal mane oss til å føre kampen videre i den samme ukjellige og tillitsfulle ånd. Hver mann skal vite at hans sidsmann i rekken er ute en svikt.

Ute som hjemme har 1944 bragt avgjørende seire, 1945 vil bringe avgjørelsen og seieren. Denne nye år vil også stille store krav til oss. Vi må slutte våre rekker. Hver kvinne og hver mann, våpenius eller våpenet, må gjøre sin plikt fullt ut. Vi er forvissset om at det norske folk i enighet også vil bestå denne prøve, og at det vil bevare den samme demokratisk cisiplin som har vært vår styrke i kampen, når vi legge våpnen ned og tar fatt på gjenreisningen av et nerjet og utarmet, men fritt og folkestyrt land.

Hjemmefrontens ledelse.
vvv

Vi sender våre varmeste nyttårssnaker til H.L. og håper at den må få kraft og styrke til å fortsette kampen mot overmaktten i 1945. Med ubrytelig vilje til seir siår vi ring om vår ledelse og tekker den for hvad den har utrettet for vårt fædreland i 1944. Den har sett til å kreve vår innsats i større grad i året som kommer. Vi skal følge dens kall.

Red.

Med takk for nyttårshilsenen fra vår regjering til den frie presse, ønsker vi dens medlemmer et riktig godt fredens år. Velkommen hjem i nær fremtid!

Red.

vvv

SABOTASJE.

Den 9. desbr. trengte lo-15 bevepnede menn seg inn i et AL-depot på Lillestrøm midt på dagen, jaget betjeningen ned i kjelleren og førte en sal av liggret bort i bil.

Ved 6-tiden om kvelden den 13/12 ble det utført en flott sabotasje på Thunes mak. Verkstede, skøyen, av 5 maskerte menn med maskinpistoler, 2 store lokomotiver, et ektefikk lokomotiv, en fressemaskin som bruk us under fremstilling av kanondeler, en trealle som nyttes til å kjøre jernbanevogner ut og inn i hallen - ble sprengt og vil ikke kunne repareres på mange måneder.

vvv

BÅRBÅR I. fra H.L.

Finnmarken er lagt øde, og alt dette er ikke mere.heimene ligger i ask, dyrane er brent eller slått ned og ligger nå og råtner opp i det loiketomme landskapet. De gamle kister skal aldri mere fyldes av verdens ømreste kvinnehender. Barbrønner brenner dem. De materielle ødeleggelser er unøye, de sjeldelige og åndelige verdier som er gått tapt kan ikke måles i penger og kan aldri erstattes. Våre landsmenn lengst der nord, som aldri svik yrke og heim, er drevet bort som kveg. Alt er røvet fra dem av mennesker som i vanvittig stormannsgalskap brønte omstendighetsreddømme, som også skulle omfatte finnmarksværingen og hans lance.

Men det skal bøylene merke seg. Den dag som de gir ordre til å fortsette ødeleggelsen sørover, står de overfor et enig og samlet folk som vil vite å nyte alle tje tjenlige midler for å redde Troms fra den eksjebon som er blitt Finnmarken til del. Også vi har våpen som rammer!

mot Terboven

Sidde 9.

ATTENTATFORSØKET ble foretatt ved Drivdalen på Dovrebænen, der man hadde plassert en sprengladning ved inngangen til en tunnel. Terboven tog var imidlertid forsinket og i stedet ble en norsk jernbanemann, som inspirerte linjen, offer for attentatet. At de norske patrioter er ytterst forsiktige når det gjelder jernbaneattentater skyldes først og fremst at tyskerne konsekvent plaserer norske civile i de forreste vogner i togene. I Terbovens strategi fantes ingen nordmenn hvorfor man antagelig fant situasjonen gunstig for en aksjon.

AV QUISTINGS BILER er blitt beslaglagt av Reichskommisariatet tross energiske protester fra "førerens" side. Innen NS har forholdest vakt stor oppmerksomhet icet man regner det for overlagt chikane å frakte de biler.

Vi skjønner ikke hvad du skal med biler, han viser seg jo nesten aldri ute. Og når han kjører ut, skjer det alltid i den pansrede veg med skuddsikre ruter som er stilt til hans disposisjon.

SLAGET OM ATLANTERHAVET er vunnet, uttaler Sjøfartsminister Arne Sunde. De fleste konvoyer når nå sine bestemmelsessteder uten tap. I de første 6 mån. i år mistet den norske handelsflåte bare 5 fartøy og 6 sjømenn, og i de siste 6 mån. av 1944 bare 2 skip på til sammen 8 600 tonn og 3 mann. Til sammenligning kan nevnes at fartøytapene var 650 000 tonn i 1940, 600 000 tonn i 1941, 1 100 000 tonn i 1942 og 400 000 tonn i 1943. Tapene av mannskap var i gjennomsnitt en mann på hvert tusen tonn. Sankket tonnasje. Sammenlagt er 47,5% av vår handelsflåte blitt sanket og 2 336 sjømenn har mistet livet.

NAER DET FORDVIRLIG ikke lenger trøst og oppmuntring vårt folk behøver, uttaler fru Inger Hagerup i en julehilsen til det svenske folk. "Man roper på fakta og handling. Vi ventet oss ikke noen paradesisk tilstand etter krigen, men jeg tror ikke det venter oss oss hensetninger ligende de som utspliles i Seligia og Hellas. Ikke minst derfor at kongen overalt er persona grata. Naturligvis oppstår det problemer hjemme etter krigen, men vi skal nok klare vanskelighetene. Ikke på tysk maner, vi skal ikke som tyskerne stirre oss blinde på ordsproget, "man muss ja leben", fer det finnes et annet og bedre som sier: Det er ikke nødvendig å leve, men det er nødvendig å seile".

Det er gode ord fra fortsterinnen av "De brente våre gårder, de drapte våre menn", og mange andre dikt fra krigen. Hun forstår norsk lykke og vi har en god tolk for norske følelser i henne. Red.

UTENRIKSMINISTER EBENS JØLEHILSEN til det norske folk formet seg som en vakker hyldest. "Jeg skal aldri gleme den lojalitet og vennlighet som har preget de norske regjeringsmedlemmens samarbeide med oss under de siste 4 årene. Så lenge jeg har ledelsen når det gjelder saker som på en eller annen måte angår Norge, håper jeg at jeg også i fredens dager skal kunne bevare den vennskapselige ånd og forståelse som har preget vårt samarbeide under krigen".

TYSKARNE MASAKRERTE 125 amerikanere som var blitt tatt til fange ved Malmedy har forleden. Etter å ha fratatt dem cigaretter og alle verdisaker ble de amerikanske fanger stillt opp med handene over hodet hvoretter SS troppene åpnetild mot dem med maskingeværer og melet dem ned. 15 av amerikanerne ble skutt, resten ble drept.

EN NORSK DAME hadde en papagøye som hun hadde fått til tilfange ved Malmedy har forleden. Etter å ha fratatt dem cigaretter og alle verdisaker ble de amerikanske fanger stillt opp med handene over hodet hvoretter SS troppene åpnetild mot dem med maskingeværer og melet dem ned. 15 av amerikanerne ble skutt, resten ble drept.

Fra Hjemmefrontens ledelse:

Tiden er ennå ikke inne til å skrive historien om den tyske okkupasjonen av Norge. Men i dag, ved årsskiftet 1944/45, hvor vi står på tverskolen til full seir etter 4 1/2 års uavbrutt kamp, kan vi ved å ta et tilbakablikk, tydelig skjelne de store linjer i vår kamp.

Siden juni 1940, da felttoget i Norge var slutt, har vårt land ligget i periforien av krigsoperasjonene og vi har i mindre grad enn de fleste andre okkuperte land hatt direkte felling med storkrigan. Det som har stått i forgrunnen for oss har vært vår egen kamp, først og fremst den aktive og passive kamp mot nazifiseringen.

Om man sier om Danmark at det var Hitlers kanarifugl, så kan man si om Norge at vi var Hitlers forsøkskanin. Norge var det land som ble utvalgt til prøveobjekt for nazifiseringen. En av grunnene til at vi fikk denne høyest tvilsomme ære, var forståelig rett og slett at vi ble betraktet som "høyverdige germanere". Hitlers plan med Norge er ganske tydelig og like tydelig er det at det ikke på noe punkt lyktes å gjennemføre den. Den sterke frammelesser hvor den sto i 1940; På papiret. Dette skyldes utelukkende de ene omstendighetene, organiserte motstand som hele folket møtte nazifiseringsplanene med. Hele vår okkupasjonshistorie er i virkeligheten et bevis på riktigheten av vårt slagord: At det nytter!

Hitlers storstignende plan gikk ut på intet mindre enn først å innføre en nazistisk samfunnsorden i landet, for at vi deretter skulle slutte fred med Tyskland og slutte opp på vår germanske storebrors side i krig un. Det gjaldt altså først å slå istykker de grunnleggende demokratiske institusjoner: Stortinget, kongemakten, rettsvesenet, de politiske partiene, det kommunale selvstyret, de frie organisasjoner, samt a mørklagge presse og kringkasting og forbry enhver fri meningsuttrykk. Uretter skulle samfunnslivet nazifiseres. Det var meningen å danne en slags korporativ stat etter førerprinsippet med et riksting og quisling som det norske folks utvalgte fører. Den frist som var satt for gjennemføringen var opprindelig 1. februar 1942. Da var det meningen å holde en høytidelig slutsak, hvor quisling på Norges vegne sluttet fred med Tyskland og dermed skapte et formelle grunnlag for mobilisering av nordmenn til krigstjeneste på tysk side.

Det var i sonnet en storslagen plan, verdig det nazistiske riks største og geniale fører. Vi vel hvoraon det gikk med den. Våre demokratiske institusjoner har ikke kunnet fungere under okkupasjonen. Men statsakten den 1. febr. 1942 ble tom og innholdslös, selv tyskerne måtte innrømme at planen om nazifisering av Norge ikke hadde kunnet gjennomføres. Quisling fikk titelen ministerpresident og dannede en "nasjonal regjering", men de ble utåndet som okkupasjonsmaktenes kommissærer, ikke bare reelt, men også formelt.

Vi husker quislings klassiske replikk under et raseriinfall på Stabbsk skole våren 1942 til en samling lærere: "Det er dere som har delagt alt for meg!" Quisling hadde ganske rett, for en engang skyld. Det var folket selv som hadde veltet hans planer.

Bet norske folk reiste seg til kamp mot Tyskland og mot nazismen fra første stund, først med våpen i hånd og senere med alle våpider som sto til rådighet. Vår tro på friheten, sannheten og rettferdigheten ga oss tyrkens til kamp, vår enighet og vårt sammenhold var vårt sterkeste våpen.

Den 25. sept. 1940, forredernes store min-

seringen for alvor begyndte, da det gikk opp for oss at okkupasjonsmakten ikke ønsket å ta noe hensyn til folkeretten og hadde til hensikt å "nyordne" vårt land etter tysk mønster. Vi tok opp kampen og det dannet seg en organisert hjemmefront som gradvis tok fastere former. Kampen mot fienden har ikke bestått i sporadisk og tilfeldig motstand. Hver eneste aksjon og motaksjon har vært nøyde planlagt, og takket være vårt folks enestående styrke og samhold har hjemmefrontens aksjoner kunnet gjennomføres med nesten like stor presisjon som de militære operasjoner på slagmarkene. I dag har vi en fast generalstab, en enhetskommando, Hjemmefrontens leder, som er anerkjent av hele det norske folk og av den norske regjering.

Men det tok tid før hjemmefronten nådde den styrke den har i dag. Utviklingen har foregått trinnvis, etterhvert som behovene meldte seg dannet man de nødvendige organisasjoner som så tilslutt ble knyttet sammen til et samlet heilo. Det har vært en kamp på liv og død og vi har måttet tåle mange hårde slag. Det er slått sprekker i fronten som vi har måttet lukke igjen, men det har aldri lyktes tyskerne å bryte vår front.

Til å begynne med ble kampen ført åpent, gjennom de institusjoner og organisasjoner vi hadde. Høyesterett gikk av i åpen protest, våren 1942 protesterte 42 organisasjoner overfor Tarboven mot okkupasjonsmaktenes overgrep og kirken sendte ut hyldebrev med anklagelser mot tyskerne. Etter undtagelsesstilstanden i 1941, da tyskerne med et slag fekk vekk de frie organisasjonene, først og fremst den største og sterkeste blandt dem, fagbevegelsen, ble kampen tvunget under jorden og et omfattende illegalt apparat måtte bygges opp. Men kampen fortsatte allikevel i form av åpne protester. De organisasjonene var borte, trakk hver enkelt norrønn fram i frontlinjen med sin personlige protest, egenhändig underskrevet og addressert til okkupasjonsmyndighetene. Denne kampformen, denne kampformen, også protest og den veløige folkereisning mot okkupasjonsmakten som dette innebar, har ikke noe slikestykke i de andre okkuperte land og det norske folket vakte hele den civiliserte verdens begeistring. Den dag i dag kommer det resolusjoner fra foreninger i fjerne verdensdel er som nylder den norske lærerstand for dens kompromissløse holdning.

Det var da Quisling etter den mislyktes statsakten i febr. 1942 besluttet å innrulle det norske folk i yrkessamband for å få skape grunnlaget for et riksting, at denne kampformen ble brukt med så enestående resultat av hjemmefronten.

Quisling og nazistene visste at den beste garanti for hans styre ville være å vinne ungdommen og barna for sin sak. De mente også at dette var et svakt punkt - tidligere hadde jo Nasjonal Samlings medlemskrets et sterkt ungdommelig prag. Men her rammet de livsnerven i folket og det ble skjebnesvanger for dem. Lærernes, kirkens og foreldrenes holdning ble av avgjørende betydning for den videre kamp. Og da Quisling forsøkte seg på de andre yrker nötte han en like kompakt motstand. Først hadde han høpet å få rikstinget i stand til 1. mai, så utsatte han det til den 25. sept - to års dagen for den "nasjonale revolusjon". I begynnelsen av september gjorde han så et siste desperat forsök på å bringe rikstinget i liv. Om han bare fikk dannede et arbeids samband, så ville det ikke spille noen nevnverdig rolle om de øvrige sambandene bare eksisterte på papiret. Han tenkte vel at arbeiderne, berøvet sine organisasjoner og svekket av dårlig kost og tungt arbeid, skulle ytv mindre motstand enn de øvrige

mindre tallrike grupper. Og han trodde at arbeidsgiverne ville være reddet for å sette sine økonomiske verdiene på spill. Han trakk grundig feil og arbeiderenes og arbeidsgivernes faste holdning ga hele rikstingsplanen øst endelig grunnkudd.

Tyskerne og nazistene oppga imidlertid ikke sine planer, selv om de ikke kunde gjennemføres som opprindelig tenkt. Tyskland trengte arbeidskraft og Tyskland trengte soldater. Krigslykken hadde i løpet av vinteren 1942/43 definitivt vendt seg i de alliertes favor, milepelene El Alamein og Stalingrad var passert. I februar 1943 proklamerte Goebbels den totale krig og kort etter ble "loven om nasjonal arbeidsinnsats" kunngjort i Norge med store taler av Terboven og Quisling. Dette var det hittil sivorligste angrep på vår front; alle menn og kvinner mellom 18 og 55 år skulle kunne utskrives til arbeidsinnsats for tyskerne. Offisielt het det at de skulle arbeide i jordbruksbruket, men det viste seg snart at det gjaldt arbeide på tyske festninger og at de utskrevne skulle innrulleres i Organisation Todt, en ren militærorganisasjon. Og det er klart at hadde tyskerne først fått kontroll over størstedelen av den mannlige befolkning i Norge, så hadde veien ikke vært lang til aktiv krigsinnsats på tysk side.

Registreringen ble sabotert og forsinket men utskrivningen kom i gang utover våren. Bare i Oslo var det ca. 90 000 registreringspliktige, derav ble ca. 30 000 utskrevet. Nazistene satte alle kluter til, nå gjalde det å vise tyskerne resultater for en gangs skyld. Folk fikk innkallelser først pr. brev, så pr. telefon og pr. fil-tegram, men bare en ganske liten present møtte opp. Så gikk man til mere drastiske forholdsregler; politiet ble utkalt for å hente de utskrevne med makt. Også dette mislyktes, folk lot seg ikke skremme og da det var ikke mulig å hente hver enkelt i Svartemaria. Bare noen få hundre mann ble innfangstet på denne måten. En kan regne at tyskerne i Oslo i alt fikk ca. 3 000 mann i løpet av våren og sommeren 1943, men de måtte slåss for hver enkelt av dem. Bare en brøkdel av denne arbeidskraften ble effektivt utnyttet av tyskerne på grunn av det rot og kaos som behersket hele arbeidsinnsatsapparatet. Upprinnelig var det nok tyskernes mening å føre arbeidskraften til Tyskland, men dette vakte slikt oppsør i befolkningen at de ikke våget å sette dennne tanken ut i livet.

Fremstøtet i 1943 ble en fiasko. Mens de samlet seg til et nytt fremstøt, gikk tyskerne til angrep på den siste av det demokratiske Norges bastioner: vårt universitet. Upptakelsesbestemmelsene ble krevet endret slik at nazister skulle ha fortrinsrett. Henved 3 000 studenter protesterte i spent bråv mot dette overgrep på den 3. novbr. ifjor besatte tyskerne med våpenet makt vårt universitet og arresterte samtlige studenter de kunne få tak i, i alt godt 3000 vel tusen unge menn. Over halvparten av disse ble sendt til Tyskland, de øvrige ble sluppet fri.

Hjemmefronten var imidlertid på øst rene med at kampen om arbeidskraften ennå ikke var avsluttet og den forberedte seg på å møte neste angrep. I januar ble det oppsnappet et brev memorandum fra quisnes til en øsgeneral hvorifor quisnes la frem forslag til mobilisering av fem årsklasser nordmenn som ikke var rekruert til mobiliseringsplanene slett ikke var lagt bort.

Vår linje var gitt. Vi hadde lært av erfaringen fra 1943 og dessuten var det klart at det denne gang først og fremst gjaldt den vernepliktige ungdom. Hjemmefronten tok til mot offensiven og proklamerte alle

rede i mars boykott av den organisasjon som kunne tjene som springbrett for en eventuell mobilisering: Arbeidstjenesten. Dette var et driftig skritt å ta, men hvor klokkt og riktig det var, viste den senere tid utvikling til fulle. Kort etter kom nemlig påbudet om registrering av tre års-klasser norsk ungdom, 1921-22-23, som med et slag avslørte tyskerne virkelige planer. Parolen var klar: Nekt registreringen! Og ungaommen nektes! Titusener av unge gutter pakket ryggsekken og dro hjemmefra. Arbeidskontorer og registreringskontorer, arkiver og kartotek ble brant og ødelagt samtidig over hele landet. Allerede så tidlig som i begynnelsen juni var det klart at hjemmefronten hadde vunnet sin største seir under okkupasjonen: Vi hadde vunnet kampen om arbeidskraften, vi hadde torpedert mobiliseringsplanene. Den "nasjonale arbeidsinnsats" var sprengt i småbitar og ville aldri mere komme til liv igjen. Det ville nok komme nye angrep mot øvelte deler av fronten, men noen ny storoffensiv her er det ikke sandsynlig tyskerne vil forsøke seg på lenger.

I det siste halve året har vår kamp fått et mør og mør militært preg. Den all- overkommando har inntil i år ikke ønsket at vi skulle gå til direkte angrep på tyske militære mål. Våre hjemmestyrker skulle spares til sluttkampen og parolen fra Forsvarets Overkommando er fremdeles for den største del av hjemmestyrkene: Bevar organiasjonen til signalet blir gitt. Men på enkelte punkter er signalet til aksjon allerede gitt og vi må forberede oss på å ta mør og mør aktiv del i sluttoffensiven mot Tyskland. Tyskerne har nå meget begrensete ressurser til sin disposisjon, så enhver reduksjon av deres tilgang er en faktisk reduksjon. De har ikke lenger hverken tid eller anledning til å erstatte eller bygge opp igjen det som blir ødelagt. Derfor har de norske hjemmestyrker fått ordre om å gå til aksjon etter en plan trukket opp av den all- overkommando. Ethvert slag utenfor planen er et slag i løse luften, mens enhver aksjon som utføres etter ordre er et ledd i krigføringen. I sommer og i høst har våre hjemmestyrker ført den reneste olje-offensiv mot tyskerne og det ser ellers ut til at det er transportmidlene - men ikke kommunikasjonene - som skal rammes. Det er klart at vi har muligheter for å tilføye fienden ennå større skade, og den dag kommer nok da tiden er inne for større aksjoner.

Vi er i den senere tid blitt trukket nærmere inn i krigssonnen enn noen gang, siden 1940. Deler av vårt land er igjen blitt operasjonsområde. Tragedien i Nord-Norge har vist at der hvor tyskerne trekker seg tilbake skal alt legges øde. Den brente jordens teknikk betyr at fienden vil ta fra oss mulighetene for å leve i landet. Det vil bety en nasjonal katastrofe for vårt land om tyskerne uhindret skal kunne fortsette denne politikk ettersom de trekker seg tilbake. For å hindre at dette skjer er ikke noe offer for stort. Alt annet er bedre. Det er dette syn som må bestemme vår holdning i den prøvelsen tilg som ennå står igjen før seieren er vunnet. Det kan bli krevst alt av oss. Derfor må vi mobilisere alle våre krefter slik at vi kan klare også denne siste avgjørende kampen. Det må bli en heile folket kamp som aldri før.

v v v

Det forlyder at Quisling i nær fremtid vil utgi en bok med titelen: "Det nytt land".

Sjør han seg virkelig håp om å komme til sjønøya?

av Sigurd Hoel.

I

I løpet av middelalderen ble djevelens personlighet fullt utviklet. Det var særlig munker og teologer som, om en så må si, kartla ham. Alle de enda lyster de kjente stige opp fra kjeileretasjen i sitt sinn, skrev seg fra djevelen. Derved kunde nans vesen og egenskaper punktvis bestennes.

Munker og teologer levde i cõlibat. Middelalderens djevel ble en grovt vellystig person. I fortsettet form samlet han seg i alt set osidens frogne kristne oppfattet som mattsiden av sitt vesen.

Middelalders jøder ble ikke oppfattet som sjæller nettopp. Den de var fremmede, altså farlige; de var anderledes, altså enda; de var mindretall og vergeløse, altså idealist av en synsekibukk.

Europa var hjemsøkt av pest-epidemien og gjennom hele middelalderen. At disse epidemiene sprøtte seg slik, kom for en stor del av at folk hadde så lite sans for renslighet, så lite greie på personlig hygiene. Brønnen i landbyen sto på torvet og fikk tilisig fra gjødselhaugene rundt om. Fra brønnen sprete smitten seg. Tidens europeiske jøder var vesentlig det vi kalles vestjøder, de kom for en stor del fra det mauriske Spania, der kulturen på mange måter var kommet lengre enn i resten av Europa. Jødene visste at det ofte kunde være tryggere å koke drikkevannet. Jødene ble følgelig ikke så ofte smitten av de epidemiske sykdommene, så oppsto myten om at de forgiftet brønnene; og blodige jødeforfolgelser brøt løs.

Der har man et natteskall jødehatets og jødeforfølgelsenes struktur og psykologi.

I notiden tror ikke folk så hardt på djevelen lenger. Og på enkalte steder er det gått ut over jødene, og her ikke mistet sin roll. som synsekibukk, men de har mistet overla djevelens rolle attpå. Den kjente tyske nazist, Julius Streicher, reaksjøren av DER STACHEL, er en grov psykopat, han vrir og velter seg i skikkelige fantasier. Gladet hans her vært fullt av dem i alle år. Men alle de skjonselsgjerninger, hans øsyke fantasi kan ikke frem, tillegger han jødene.

En man som Hitler er mere innviklet. Han har alltid skildret jøden som en djevel, men utøttet HJEM-MØRKT synsekibukk. han svingte sin opp til makten på de ulykkene (innboilte og virkelige) som hadde rammet det tyske folk. En taft krig, en Versailles-avtalen, en stigende arbeidsledighet, alt dette fikk jøden skylden for. Jødene hadde profitert på alt dette, fikk vi vite. Den som virkelig profitterte på alt, var Hitler. Hitler tok for seg av det jødenut som så ofte har stått i reaksjonens tjeneste i Tyskland. Han vinyttet det og skad det, øket det videre og utnyttet det en gang til. Han sa til Hermann Rauschning: "Guru vent skal du få se hvor kort tid vi trenger for å kaste verdens ideer og synspunkter over enda bare ved å angripe jøddene.... om jødene ble tilintetgjort, måtte en oppfinne den peny."

Antisemitismen (og antisemitesjovismen) førte nazistene langt. En tid så det ut som den skulle føre dem frem til verdensherredømmet.

Men nå har strømmen snuad. Nazistene har taft krigen, og det vett de. De klokkest av dem har visst det lengst. Allerså i lang tid har folk som Goebbels vært i sving for å redde det som reddes kan.

Kan de ikke vinne krigsen, så får de forsøke å vinne freden. Ikke med en gang - det går ikke - men i et lange løp.

Under det synspunkt bør en se en stor del av den sakkulde medierhetskampanjen. Under det synspunkt bør en se en enda far-

ligere ting - den fortsatte, ja økende antisemiteske propagandaen. Nazistene selv må gå under jorden kanske for en lang rekke år. Det gjelder å forberede den dagen da de kan stå frem igjen og rope:

Antisemitter i alle land, gå sammen! Det kan ikke gjentas ofte nok og inntrøngende nok!

Antisemitismen, det er selve spiren til nazismen.

Om nazi-Tyskland blir slatt på alle fronter, om alle de største nazi-lederne begår selvmord eller blir hengt, om Tyskland blir okkupert, dets krigsindustri nedlagt, om alle de okkuperte land blir fri osv. osv., men antisemitismen seirer, blir verden i spenne, snikar seg inn som en gift i tenkingen i alle land, da har nazismen allikvel seiret. Da har den INDT sagt fan bækken, nettopp mens vi som best kastet den ut hovedveien. Godtar vi antisemitismen, da godtar vi med det samme de nazistiske rassteoriene - teorien om herrefaser og trelleraser, om gode og onde raser, "oppbyggende", "opplosende" raser. Da godtar vi tekniken om at noen er skapt til å trille og slita, andre til å føre krig og morder. Ja narvi glemt hele den er kjennelsen av menneskets verd unsett fødsel, hele den oppdagelse av miljøets betydning, som er demokratienes og fremskrifts partienes største innsats i tankens verden. Godtar vi antisemitismen, da slipper vi på livet av oss igjen, med dens djevlatre og synsekibukk-moral; da spørre vi vårt sinn for det meste av det som heter menneskelig forståelse, tro på fremskrift, soking etter sannhet, sannhets erkjenning. Da har vi åpnet døren på VIDIET gap for all verdens mørkemannapitasjen, ja har vi sluppet nazismen inn i huset igjen.

Sovjet-Russland styrer ikke av jøder. Men det styres av folk som vet, at gir man antisemitesen lillfingeren, så tar snart nazismen snart hele hånden. I Sovjet-Russland er det fengselsstraff for å drive antisemitesk agitasjon.

II

En skulle på forhånd tro, at av alle folk i verden måtte det nokså være det som ga dærligst grubunn for antisemitismen.

Riktignok har vi en liten flekk i vår historie nettopp her. I grunnloven sto det opprindelig, at jøder og jesuitter skulle være nektet adgang til riket. Henrik Wergeland og mange andre gode menns innsats måtte til før den flekken ble fjernet.

Men, noe virkelig "jødeproblem" har vi ikke hatt. Og nå har vi snart fem år vært okkupert av nazister, det vil si antisemitter. Vi vet hva de går for. Vi vet hva deres ord er verd. Vi kjenner deres "opplysning" og vet hva den er verd.

En av de ting de mest iheroig har sikt å opplyse oss om, er jødens ondskap og forudsærlighet.

Vi vet, at dette jødehatet er en sentral del av hele nazismen. Den ene halvdelen, så og si. Den andre halvdelen er evangeliet om det tyske folk som herrefolket. Vi vet, at jøden har blitt mere forfulgt av de tyske nazister enn alle andre folk til sammen. Vi vet, at ca quislings aksjer etc særlig løvt i hans horrs syns høsten 1942, da siktet han å få dem til å stige igjen ved å starte jødeforfølgelsene i Norge.

Alt dette vet vi. Alt dette vet alle norske flyktninger.

Så skal vi allikvel oppleve, at antisemitesen blusser opp hist og her blandt grupper av norske flyktninger i Sverige.

At det har kunnet skje er en skam, og intet annet enn en skam.

Årsakene er så enkle, at det er rent flaut. Det oppstår misnøye med et eller annet. Syncobukker søker. Jødene er der, og det å være syndebukk er deres samle rolle. Hviske-kampanjen settes igang. En fjær (og som regel en oppfunnet fjær) blir til ti høns. I sin oppskrætte fintssi ser den endog den andre snart høns overalt.

Men samler på "fakta". Uheldige eksemplarer fins øst blandt alle folk. Det fins også nordmenn også, men da heter det - og vi håper med rette; brudne ker i alle land. Men om en uheldig jøde heter det: han er jøde!

"TIL" de nordmenn (fordekte nazister og takelus-etternakkere) som driver denne antisemittiske agitasjonen kan det være på tide å si et far ors.

Tro ikke at vi i det lange løp vil finne oss i denne agitasjonen. Tro ikke at vi akter å ta på oss med silkesnaker heller. Noe har vi lært i disse årene. Vi kjemper for en verden hvor det skal herske frihet og tolerans. Men vi ønsker ikke en gang til å drive toleransen ut i dens egen karikatur. Vi ønsker ikke å la intoleransen smi ferdig sine våren mens vi i toleransens navn sitte med hendene i skjøuest og ser på.

Kanskje det kunde være mulig med friske opp i hukommelsen et par helt selvfolgelige ting.

Alle vet at det fins usympatiske jøder - som det fins usympatiske dansker og nordmenn og svensker.

Han har kunnet konstatere, at de usympatiske trekken hos enkelte jøder, de har på en eller annen måte noe med handel å gjøre. Men nettopp der og os burde vi huske på, at handelen er et erhverv som i en rekke land er blitt jødene påtvunget gjennom hundreår av år, i og med å få andre erhverv ble dem nektet. På den måten er det oppstått et bestemt handelspreget jødisk miljø som dominerte av jødene er vokset opp i, og som enkelt tilfeller preger visse jøder så sterkt, at vi uvilkårlig sier: arvelasen! Men det mestre at det vi ser er intet annet enn en viss viljs- og tradisjonsbestemt opptrinn.

Andre sicer av jødisk vesen som kan virke fremmed på oss - le oss sic en viss fatalistisk-forsiktig holdning - han sett og slett sin rot i den forfølgelsen jødene har vært utsatt for om igjen og om igjen i manhaundre år.

Trekker vi disse tingene fra - ting som vi også våg like direkte og indirekte er skyld i - så har vi følgeene tilbokse: et meget begavet gennem kulturfolk, litt anderledes enn vi, det har sydlandets blod i ærene, men det er et blandingfolk og minst av alt er det noen spesiell ras.

Det er også verd å huske på, at der hvor jødene har kunnet leve virkelig fritt, som selvstendig folk (i nutidens Palestina og i visse strok av Sovjet-samveldet) der er det forudsyns å se hvor fort de trekken som antisemittene kaller jødiske, forsvinner eller trer i bakgrunnen.

Sannheten om jødene er meget enkel, og samtidig meget innviklet, som et menneskelig samtidig er enkelt og innviklet. Jødenes er et folk som andre folk, men med den særlige skjebne at de er blitt spredt over hele kloden. De er på lignende måte som vi andre blitt preget av sin historie, av sine kulturtradisjoner, av sine sorgelige og mindre sørgetlige erfaringer. De er blitt preget av den undertrykkelsen de har lidt under og i kampen mot den undertrykkelsen, har de lært seg en del kapnoder, som kan være mer eller mindre "sympatiske", men som henger sammen med undertrykkelsen og vil forsvinne sammen med den. Forvrig fins det blandt jødene som blandt andre folk vakre og styrke, kloke og dumme, ærlige og uærlige, stolte og ydmyke, høytlærende og lavstaaende individer. Intet menneskelig er jødefolket framme.

Men for antisemitten er altfor meget menneskelig blitt fremmed. Han skjærer et helt folk over en kam, servet forcummer og forpøbler han seg selv og gjør seg selv til et minoreitert menneske.

DEN KINESISKE REVOLUSJONEN

(For på forhånd å imøtekjemme den vanlige anklage for "kommunistpropaganda" må vi meddele at nedennevnte artikkelen, som er klippet fra den svenske avis Aften-tidningen (AT), er blitt oversendt oss fra offisielt norsk hole til bruk i vårt nyttårsnr.)

Den kinesiske revolusjonen - et noe merkelig navn på den hendelsesrekke, som strekker seg fra keiserdømmets fall 1912 til frihetskrigen mot Japan - bæres opp av 2 partier: Kuomintang (ordrøvers, land-folk-partiet) og kung-chantang ("produksjonsdelnings-partiet") hvilket betyr kommunistpartiet. Det først ble grunnlagt 1894 blandt radikale kinesiske emigranter på Hawaii-øyene av "den kinesiske revolusjons fader", dr. Sun Yat-sen. Det siste ble grunnlagt 1921 ved sammenslutning av en faglig gruppe i Shanghai og en intellektuell gruppe i Peking. Ved dannelsen medvirket Sovjetunionens daværende ambassadør i Kina, armenieren og asiaten Leo Michailovitj Karachan.

Ved siden av disse 2 hovedgrupper mørkes i dagens Kina en liberalt preget parti til den "vesterlandske ligan for de menneskelige rettigheter", et mindre socialdemokratisk parti og til slutt den tilsluttede "Studenterbevegelsen for nasjonens redning". Ingen av disse senere grupper spiller dog noen rolle som kan sidestilles med de 2 store partiene. Til høyre for kuomintang findes sterke konservative grupper som står på det i 1912 styrte keiserdømmes grunn. De har forstørstedelen funnet faste i den japanske stydstaten Manasju-kuo, keiserettes gammel "Marveland", der endog den siste keiseren prins Pu Yi residerer som "Quisling-regent". Den stakkars mannen er ikke bare blitt tvunget til å omgi seg med japanske rådgivere, men også blitt tvunget til å gifte seg med en høyettet japansk dame. Han må derfor regnes som kontrollert.

Dualismen i den kjempende kinesiske staten betinges fremst derav, at kuomintang og kommunistpartiet behersker hvert sitt territorielle område. Chiangs kuomintangregjering behersker først og fremst den store centrale motstandstrøvinnen Sze Chuen ("De fire elvene") ved Yangtses øvre løp. Her ligger Chung-king og Cheng-tu, en mengde etter russisk metode evakuerte industrier, de fremste utdannelsescentra og rekrutteringslære.

At det er et anselig motstandscentrum forsterker man av at alene denne provins har 50 mill. innbyggere og i størrelse langt overgår Tyskland fra før Hitler. Den vestre delen av provinsen opp mot Tibets fjell og Xukun-nor sjøen er blitt avskilt til en ny provins Sirkang, av ennu utilkjengeligere karakter. Lenger sør ligger alpe-provinsen Jun-nan i grensehjørnet mot Kina, der den nu avskärne Burmaveien går. Disse provinser danner selve kjernen i kuomintangregjeringens maktområde.

Men dessuten behersker centralregjeringen flere mindre og mindre effektivt endog sydprovinsene Kwei-chow, Kwang-si, Kwang-tung (utenom hovedstaden Kanton), Hunan, Kiang-si, Fukien og Chekiang.

Kommunistpartiets "stat" har et kraftig utbygget centrum i midterste og nordre delen av provinsen Shensi, deler av Shansi og Kansu. Her har tallrike kooperative foreninger og industrier vokset opp, de rømte "quislingers" jord er blitt delt opp, og en münsterstat er blitt skapt i dette ellers av naturen fattige og forsømte hjørne av det store kinesiske riket.

Utsiktene har utviklet seg til et "politiske skoleringscentrum" for hele det progressive Kina, med et vanlig universitet (K'un-ta), et kvinneuniversitet (Nu-Tsu-ta-nuch) og et "partiuuniversitet". Hele staten har dessuten 16 folkehøyskoler og 3 000 folkeskoler. Legger man her til, at den nu til "The Special Territory" om-døpte sovjetstaten endegående dirigører en rad mindre partisærer og i nord har åpen kontakt med Mongolske Folkerepublikken, inneser man lett at relationene med den såvel sterkt byråkratiske og reaktionær-kinesiske stat som dirigeres av Kuomintangs ledelse, er temmelig omställig, särskilt når man vet at det i hele tiårsperioden 1927-37 rådet åpen krig mellom "de to stort" i Kina.

Chiang Kai-shek har visstnok, likesom de fleste personligheter som spiller en rolle i Kina, en borgersklig-revolutionær fortid. Men han (kanskje) har en konsekvent antikommunistisk linje i hele sin handlingsmåte, og han representerer tross alt sverging til Sun Yat-sens navn og den dødes teorier nærmere en militær organisasjon utenom partiet enn en oppfatningsretning innen dette. Men kan med en viss rett si at Sun Yat-sen var en revolutionær, da næværende partiledere innen Kuomintang byråkrater og Chiang Kai-shek selv en militærer på til det som angang var den kinesiske revolusjonen.

De store amerikanske liberala journalisterne, en Vincent Sheean, en Edgar Snow, en Anna Louise Strong, har alltid skarpt kritisert Chiang selv om de har hatt meget tillovers for hans frue. Denne er i hvert fall en vhyre viktig konsul når det gjelder å påvirke den amerikanske opinionen. Det mørkeste Kinas regjeres av det lille fåtall personer som danner Kuomintangs familiebyråkrati. Ut hører den den døde revolusjonsføreren Sun Yat-sens sønn, Sun-jo. Sit hører den nu avgåtte finansministren H.H. Kung, megt rik finansmann, etting i 27. ledd av Kinas store statsfilosof Kon-futse. Han er kristen, hvilket ikke hindrer ham i at samtidig være ordfører for det formomme "Kon-futse selskapet", som ømt beskytter den gamle stamfarens filosofi. Sit hører Chiang-Kai-shek og som samhaldende lenke, de tre søstrene Soong, en enke etter Sun Yat-sen, den andre gift med Chiang og den tredje gift med Kung. En bror av dem, T.V. Soong, er leder for de liberaltsinende og mistros av Chiang. (T.V. Soong har ifølge de seneste telegrammer overtatt Chiangs stilling som formann i eksokutivrådet. Red.bum.)

Hva som er skjev på slutten er at konservatismen, det byråkratiske intrigespillet innen denne interessante men ikke helt lettbedømte societet, har begynt å anta former som er slitt vel sterke for Roosevelt og hans menn. Formoldet til Sovjet-samvædet er blitt gjenigjort og den latente konflikten mellom den kinesiske revolusjons 2 parter viser stygge tegn på å bli skutt. Chiang har helt enkelt svikket general Stilwell, "Moosevelts høyre hånd" - med en megt høy oroen, hvilket i Kina er et enda dårligere tegn enn annetsteds.

I øst har russiske tropper støtt sammen med kinesiske på grensen mellom Mongolske Folkerepublikken og den veldige kinesiske provinsen Xin-Kiang ("det nye Territoriet") denne provinsen er "Kinas sibir", et veldig reservoar for naturrikdommer og for kjent under navnet Østturkastan. Den er hittil blitt regjert av megt venstrebetonte Kuomintanggrupper, men Chiang har nå tydeligvis valgt sette inn en mere konservativ ledelse. Dette er i det minste en sand synlig bakgrunn for den plutselige konflikten.

Man skal visselig av dette ikke drø noen

forhastede slutninger. Neget, bl.a. Soong- og Kung-familienes forbindelser med den brit. storfinansen i India, hindrer Chiang og hans venner i å "walk over the line". Men Japans tilbud til Chiang kommer til å bli stadig mere generøse, jo større trengsel Ørikt kommer til. Og motsetningen mellom den herskende familiegruppen og de ledende kommunistene, den geniale strategen Mao Tse-ta og den klassiskt dannede literaten Chao En-lai - som skriver gammalkinesiske ord over sine troppers seire - blir stadig større. I intet annet alliert land er antagelig den latente spanning mellom de den nasjonale frontens fiender større eller fremtiden i denne hensynne mere uviss. Kinas ellers gitte stilling som en av de store "seirmaktene" kan endog i beste fall stå på spill.

Denne artikkelen er skrevet i begynnelsen av desember. Senere er det hentet visse ting som tyder på at såvel britene som amerikanerne har sett trykk på de konservative i Kina for å få samlet alle motstandskrifter i landet til en koordinert motstand mot japanerne. Chiang Kai-shek har endelig besluttet seg til å om danne regjeringen og stoppe den japanske framrykning ved kommunistenes hjelp og mulighetene for å stoppe japanerne før Chungking og Kunming er blitt betydelig økt. En borgfred i Kina vil ikke løse en betydelig økning av landets motstandskraft mens man ventar på den amerikanske invasjon. På politisk saknids hold tror man at Chiangs regjeringssammensetning nylig muligens kommer til å bli følgt av en annen mere radikale forandringer i dat kinesiske kabinettet for å beregs plass for en del kommunistledere. Walter Rundis.

*****

POLSEN.

Den må ha lov til å sogne om hvorfor de samme konservative krøtter i det britiske underhus, som i sin tid ikke hadde noe å innvænne mot Münchenavtales, plutselig blir så indignerte når Churchill røder polakkene til å godta Curzon-linjen som grense mellom Russland og Polen.

Den polske Londonregjering ser ut til å ha fjernet seg mere og mere fra det polske folk som antagelig begynner å se Lublin-komiteen som sin egenlige regjering. Den er vel også i langt høyere grad utgitt av folket enn offisersklikken i London, hvis medlemmer har en altfor blandet politisk fortid til at de bør lig i Polen også ha noen tillit til dem. Men må ikke glemme at Polen nærmest var et diktatur i 1939.

I hvert fall vil landet neppe gjenoppstå etter krigen som en suveren stat, beskåret i øst riiktig nok men utvist i vest, uten at det kommer til en varig forståelse med sin maktige nabos i øst. En konservativ brit må ha alle betingelser for å forstå dette. Et annet spørsmål blir det om de steile polske forsvarspolitikere vil innse det i tide.

Red.

Denne artikkelen er skrevet mellom juli og nyttår. Nyttårsaften meldte radikalen at Lublin-komiteen hadde erklært seg som prov. polsk regjering. Som ventelig er han Long Jonregjeringen (den polske) protestert mot dette. Fra høst som står regjeringen når han må pekt på det forholdsvis Lublinkomiteen ikke viste seg under den første russiske besettelsen av Øst-Polen.

Dette er ikke så unnerlig. Polen er jo tross alt "landet uten Quisling" og den politiske situasjon under den første besettelse var så skrotet at man hverken hadde oversikt eller noe grunnlag for omdømme av noe befrielsesutvalg.

Selv om forholdene ter seg mørke for det værst plagete land i Europa, hoper vi at det polske folk må "finne seg selv" i 1945.

H E L L A S

Lik for jul tilstede labour-partiet og de liberale til storm mot regjeringen på grun av dens hellas-politikk. Utanriksminister Eden holdt en klok og vel overveiet tale i Underhuset som fikk meget av mistilliten til regjeringen å blåse bort. Men helt å eliminere det dårlige inntrykk som satt igjen etter Churchills ulykksalige tale noen dager før, greide han dog ikke. Det ble klart 1. juledag da budskapet om Ch. og Edens plutselige ankomst til Athen juleaften ble kjent.

Avisen News Chronicle fremholdt for jul at den brit. regjering fra begynnelsen av har undervurdert motstandsbevegelsens omfang og har overgrevet kong Georgs betydning. En alvorlig fadese ble begått da en gresk brigade, tilhørende den høyre fløy, ble sendt for å bekjempe EAM i Athen, selv om denne brigaden var "teknisk" sett hører inn under den britiske arme for tiden.

Enne er svørsmålet til en viss grad åpent om "ole winnie" har gjeld å reise kjerings von å avstå fra å feire en rolig jul i England. Churchills ørste motstandere må medgyt at han er snar til å ville gjennopprette sine feilgrep. Om det alltid kan gjøres er jo en annen sak.

Saken bærer et alvorlig bud til oss i Norge også. Ikke fordi vi frykter ureligheter av den art etter befrielsen. Dertil er såvel Kongens som regjeringens altfor dypt forankret i det norske folk. Dassutten har Hjemmefrontens Leosels en autoritet som ikke blir til å komme forbi. Men før krigens opplevet vi at innflytelsesrike kreiser her i landet hellst til Franco's side under borgerkrigen i Spania. Vi har dessverre sett tegn til at de samme kretser, etter en verdenskrig hvis opptakt fant sted i Spania, ikke har lært mere enn at de av gammel vane hellst til den gode side i Hellas-svørsmålet også.

Antagelig vil de gjøre kuvending når de ser at en britiske regjering gjør det. Men er ikke det litt sent. Tilliten til disse folks politiske områmme blir i hvert fall ikke større av det.

Red.

De benevnisene på de forskjellige greske motstandsbevegelsene kan virke forvirrende skal vi sjængi noen av sammenslutningens viktigste kjennetegn.

EAM - den nasjonale befrielsesbevegelse - en politisk organisasjon i hvilken alle antifascistiske partier fra begynnelsen av var representert.

ELAS er EAM's militære organisasjon, men til denne har ansluttet seg en del partilose og konsernative. SAM har derfor iblandt sett seg tvunget til å ta strenge disiplinære forholdsregler.

Den "nasjonal demokratiske" greske armeeen EDES, under kommando av general Napoleon Gervas, har vært muret høyrebetonst. EDES har hatt et visst samarbeide med Michailovitj's bevegelse i Jugoslavia og har derfor tidligere hatt et meget dårlig ord på seg. EDES har ligget i en alvorlig konflikt med EAM i flere år, men en viss forsoning sa en tid ut til å være kommet i stand.

EKKA, en upolitisk organisasjon, har hatt mange offiserer som medlemmer, men har spilt en helt underordnet rolle.

(Cit. fra Dagens Nyh.)

NOKKE RIKKE IKKE få frivillighjelp fra Sverige så hurtig og så effektivt som det eventuelt behøves i en kritisk situasjon sammen med en invasjon fra vest, nvis ikke den innsatsen forberedes i tide, skriver Dagens Nyheter. Vi tror ikke det er mange nordmenn som synes at det ikke er hyggelig "å bli hjulpet av storebror" - som ordene skal ha fallt ved en anledning.

VVV

RUSSLAND OG VI.

Fra H.L.

Vi nordmenn har vankelig far å sluttet oss til fremmede. Det er nos avmålt og klog i vår heldning til dem. Men er først utviklet bekjentskapet seg ofte til et sterkt og varig vennskap.

Bet nye Russland - Sovjetunionen - har vært fremmed for oss. Hver enkelt av oss har skyld, men skylden er størst hos de oponensskapende faktorer fra før krigen, og da særlig hos en vesentlig del av norsk presse. Vi hørte om "avkristningen" av Russland, om hardhånd og brutal framfard med dem som ikke delte ledernes oppfatning, vi hørte om dårliga bolig- og leveforhold osv. Men vi hørte ikke noe om bakgrunnen for det som skjedde, vi hørte lite om den industrielle utbygning som fant sted. vi hørte ingering om den langsigte og storslignende økonemiske planen som var grunnen til at bolig- og levestandarden i første omgang ikke kunde haves synderlig. Vi hørte heller ikke noe om den kulturelle reisingen i det nye Russland. Kanskje bryr russerne selv seg heller ikke om å meddelle Vest-Europa resultatene av sitt gigantiske arbeid. Det øvrige Europa og U.S.A. hadde gitt klart uttrykk for at de vilde ha minst mulig å gjøre med det revolusjonære Russland.

Hvor mangelfull var viuen om Sovjetunionen var, fikk vi erfare etter at den kom med i krigen. Vi husker alle reconnamentet fra 1941: "De greier det sandsynligvis i tre uker; kunde de holde det denne i tre måneder, er situasjonen reddet". Vi minnes det ikke med glæde, det var en fia historie. Idag har vi oversikten over den russiske strategi. Russland kunde ikke måla seg ned Tyskland i militær styrke på det tidepunktet. Med beundringsværdig vidsyn og kaldblidighet trakk russerne seg tilbake østover og brente sitt eget land bak seg. Tyskerne druknet i de veldige russiske områder og i sin egen framgang. Ved Leningrad, noskes og Stalingrad sa russene stopp, og de holdt stillingen. Og så bygnte dempevalsen å rulle den andre veien, stedig nærmere Tysklands grenser. Idag står russerne, foran Tysklands porter.

Vi er alle for lengst plitt kliir over at en ny stat som har utrettet det som Russland har utrettet under denne krigen, må være en stat med en enorm utvikling også og med et fast grep på tingene. Et folk med slike seirer bak seg, kan ikke bare holdes sammen gjennom ledernes mattepparat. Bare en felles vilje om ett felles mål kan nå slike resultater.

Vi har lært mere om vår nabo i øst under denne krigen. Blodsutgydelse og vold var os frammed og motbydelig tanke før krigen. Den er oss ikke fulit så fremmed lenger. Vi har opplevet ting som har gift oss et hardere og brutalere syn på livet og på menneskeliv. Tyskerenes framfard hos oss og i andre land har lært oss at øst er noe som heter kampen for livet. Vi vet at selvoppholdelsesdriften, den sterkeste av alle driftar, i menneskesinnet, krever at midler som vi tidligere ikke anerkjente, blir iatt i bruk. Med den lørdommen forstår vi langt mere av det som foregikk i Russland før og etter revolusjonen, selv om vi ikke først alt.

Det sitter ennå igjen en liten ivil og usikkerhet når det gjelder Russlands planer for etterkrigstiden. Det er følgende: tidligere synder mot Russland og oss selv, Russland er seg sin makt idag bevisst, og de snakker rett fra leveren i lønnt stérre utstrekning enn sine tilslagte allierte. De følger ikke gamle regler for diplomatiske spill. Dette er nytt og fremmed for oss som alt annet i det nye Russland. Men også den usikkerheten begynner å fortse seg. Mittil har Russland vist klar vilje til internasjonalt samarbeide med sine allierte, og vi får en stedig sterker følelse av at viljen til sann og frigjeng fred bestemmer russiske politikk. Vi troer at den sympati og beundring for det russiske folk som har vokset frem i løpet av krigen, nu vil utvikle seg til et sterkt, varmt og varig vennskap.

VVV

London-nyheter etc. 5. årg.

VESTFRONTEN: Den 1. amerik. arme har begynt et nytt angrep mot nordflanken av den tyske kilen i Belgia og kan nötere god framgang trass i hard tysk motstand. Den 3. amerik. arme fortsetter sine uøpholdelige angrep sørfra. Kampene er särlig hårde ca. 8 km. nordost for Bastogne. Avstanden mellom de 2 amerik. armer er ca. 25 km.

Tyskerne har satt inn i alt 20 divisjoner i Belgia, dvs. ca. 200 000 menn. Tyske melderer går ut på at de stadig kaster inn nye reserver både for å motstå de amerik. angrep og for å fornse framstøtet mot Liege. Hvis ikke tyskerne klarer å innta denne festningen har de ofret tusenvis av menn og mengder av materiel til ingen nytte. I løpet av 10 dagers offensiv tok de all. ca 20 000 fanger og ødela 400 tyske tanks. I alt beløper de tyske tap seg til 50 000 menn og 823 fly skutt ned i luftkamper. Ytterligere 300 fly er antagelig skadet eller ødelagt på bakken sammen med tusenvis av kjøretøy og jernbanevogner.

I området nord for Weissenburg har tyskerne trenget den 7. amerik. arme tilbake fra tysk grunn i Pfalz.

Den tyske kilen i Belgia er blitt trenget tilbake fra sitt vestligste punkt under 5 dagers heftige kamper. Byer har skiftet eier opp til 3 ganger men tyskerne trenges ubønnhørlig vestover. De står omtrent 10 km vest for Bastogne.

Over frontene led Luftwaffe sitt største nederlag på lengre mandag da 165 tyske fly ble skutt ned over Belgia og Vest-Tyskland foruten at ca. 30 fly ble skadet eller ødelagt på bakken.

LUFTFRONTEN: Onsdag og natt til torsdag settet over 3 000 allierte fly i angrep mot tyske kommunikasjonslinjer like bak fronten i Belgia. Det var 12 deg på rad de store formasjonene all. fly kunne hørje over de 10 tyske landeveier og jernbaner. Ardennernes skogrike terreng hindrer dog et effektivt oversyn fra luften og begunstiger tyskerne operasjoner.

Torsdag angrep 1 000 amerik. fly tyskernas transportkolonner bak frontene og natt til tirsdag angrep i os R.A.F. flygere Berlin, Nürnberg og Ludvigshafen med god virkning. Mandag sprengte brit. Lancasters igjen Dortmund-Ems kanalen, Tysklands viktigste trafikkåre i Ruhr. Skiftet omter i Ruhr var samtidig øjenstand for heftige amerikanske flyangrep.

Førstes angrep mot Gestapos novedkvarter i Norge, Victoria terrasse, nytårsaften, bombet R.A.F. skip i Mossesundet den 28/12. Ialt 7 skip ble senket på havna. Omfattende minelegging er blitt foretatt i mange norske fjorder.

ØSTFRONTEN: Kampene raser fra hus til hus i Budapest med den største forbiterlse. Russene må økstavelig talt fordrive tyskerne fra hvert værelse i de Szalagte hus. Ialt har russene erobret 1 160 kvartaler i byen som nå brenner. Størst framgang har de hatt i fest der de kjemper seg fram mot Donau. At Ungarns hovedstad blir totalt ødelagt bryr tyskerne seg ikke om. Følg. uttalelse av en tilførgetagen tysk offiser er karakteristisk: "Hva bryr vi oss om Budapest? Vi bygget ikke byen".

Nord for hovedstaden har tyskerne satt i gang et evakuatingsangrep som har vunnet nocterrang til prisen av 40 ødelagte tanks og tusenvis av drepte tyskere. I Tsjekkoslovakia står russene bare 1 km. fra det viktige jernbaneknutepunktet Lozontz.

SØRFRONTEN: De all. veldikeholder presset mot de tyske stillinger. Kanad. tropper har erobret lanstyret Conventello, 3 km. øst-

Fredag, 5. januar 1945 Nr. 2
for Alfonsine. Tyske styrker, utvalgte slike er blitt påført store tap.

Marskalk Tito melder at de siste tyske stillinger som bæresker Pravdardalen er blitt stormet.

DET FJERNE ØSTEN: Tunge 5 29 fly har igjen angrepet japanske baser ved Okinawa på Arakuraøygruppen sør for Japan. Nye landstigninger på øst- og vestkysten av Mindoro er blitt foretatt. Vest for Luzon er 25 jap. skip, hvorav 2 store lasteskip, blitt senket. 19 japanske fly ble skutt ned under det samme angrep. 5 jap. skip senket utenfor Leyte.

I en årsoversikt over Stillehavskrigen ble det meldt at det amerik. flyvåpen hadde med sikkerhet senket 2 slagskip, 5 hangarskip, 7 store kryssere og 534 andre skip. 6 750 jap. fly er blitt skutt ned. Amerik. ubåter har senket i alt 460 jap. skip i 1944, hvorav 4 lette kryssere, 17 destroyere og 1 hangarskip.

I en annledning kan nevnes at den 35. amerik. ubåt igår ble meldt savnet. Ialt 2 500 000 tonn japansk tonnasje er gått ned som følge av ubåtangrep.

HELLAS: Forholdene i landet er ennå ikke avslørt. General Plastiras nye regjering har avslagd ed til regenten erkebisop Damaskinos.

TYRKIA: Har avbrutt all forbindelse med Japan.

PRESIDENT ROOSEVELT: Har kommet med en uttalelse i anledning avisenes hyppige innlegg om alliert venighet. Han melder at det ikke hersket absolut enighet om alle spørsmål men at man var enige om prinsippene. Videre kunne han mukdale at det om kort tid ville finnes sted en ny konferanse mellom Churchill, Stalin og ham.

SUMMER WELLES: U.S.A.s tidligere utenriksminister, uttalte igår at selv om Allianterhavserklæringen ikke var et dokument som banet de allierte, hadde dog de Forente Nasjoner plikt til å rette seg etter erklæringen når verden skulle gjennopbygges.

TYSKLAND: Spanningen mellom SS og Wehrmacht øker, melder den sveitsiske avis Schaffhauser Arbeiterblatt. Karakteristisk er begivenheten i Bielefeld der en gruppe wehrmectsoldater ble oppfordret til å melde seg som frivillige sammen med en SS avdeling. Tyske SS offiserer hold taler som avsluttet med: "Tyskland vil seire, frivillige tre fram". Ikke en mann steg fram. Ved en annen anledning ble en tysk Wehrmacht soldat brutalt mishandlet av en SS offiser, men soldaten ble sett i fengsel og fikk langvarig straff.

Ständig flere og flere tyske soldater kommer med uttalelser som tyder på at de lengter etter et oppgjør med nazistene.

LUFTFRONTEN: Mandag ble foruten jernbanebruer ved Rothenburg, eljewäl ved Hannover angrepet. I alt mistet tyskerne 263 fly 1. nytårsdag.

SVERIGE: 8 tyskere i Stockholm har nektet å etterkomme ordren om å komme hjem og har søkt den svenske regjering om Frihetspass.

DANMARK: Idag er det årsdagen for Kaj Munks bød. Laften først år siden ble han hentet fra sitt hjem og brutalt myrdet på lendeveien etter at bødlene hadde mishandlet ham. Dagen minnes med høytideligheter i såvel Danmark, Sverige og England.

FINNLAND: Tyskerne setter ut rykter om at flere finske generaler har begått selvmord for å undgå å bli utlevert til russene. Det hele er løgn fra enda til annen. Flere finske offiserer, anklaget for krigsforbrytelser er tverstilt blitt løslatt.

VÅR MINNIDI

Fordi om krigens ofte virker forvirrende ved at våre venner bomber oss og våre fiender. "Beskytter" oss, fordi en av ofre den krever av oss tilsynelatende ikke står i forhold til det som kan vinnes, har vi ikke lov til å trekke forhastede, og som regel feilaktige, slutninger av det.

Nyttårsften hadde vi besök av 12 allierte bombefly, sandsynligvis med norske flyvere også om bord. Målet var Victoria Terasse, boddernes hovedkvarter i Norge, og da hadde valgt en dag da neppe noen norske ville befinner seg i bygningene. Det var nok med syp og inoerlig sorg våre venner opp i flyene så mange av bombene forfeile sine mål. Ingen vil med skygge av grunn kunne beskytte dem for at de gjorde det for spartans skyld eller at angrepet var uovervindt. Mensikken var alvorlig nok, Ge stapes forbørnsprekeller og viktig skriftlig bevismatrikel net tusenvis av nordmenn, skulle dekkeges. Resultatet svært ikke til forventningene. Men vi vet at et vellykket angrep hadde freist hundrevis av godes nordmenn fra innesperring, pinlige fornær og kanskje død. (Kfz. angrepet på Gestapos hovedkvarter i Jylland, universitetet i Aarhus, var foruten at over 200 tytskere ble drept og mange dansker befriedes ikke ble ødlagt) Er det noen krigsbevisst nordmann som våger å påstå at ikke angrepet var berettiget?

Men på våre allierte! Hvilke tunge ofre har de ikke alle som en mættet bære for den felles sak, nører du om at de klynker? Og tror du at det hjelper? Kan klynk og kløge gjennopprøkke kjære døce, gi foreldre børne-løjen, erstatte en ektefelle eller hjær sickning? Du som klager og bærer deg og ikke "forstår" angrepet og tror at din sorg er større enn vår som forsøker å fått at det var nødvendig, hold munn! Hvis allikevel din sorg er så mye større enn vår, vis den i handling ved å bruke både veltet og energien din til å trøste og hjelpe krigsrammede landsmenn. Noden er der hvis du bare vil se den. Hjelp og støtte er og blir det næste som i noen grad kan dempe det nærliggende stjøt skjebnen ga oss nytta-siden. Og skal det nå engang klages, så klag over at tyskerne slo flysperm så mangfoldet sent når flyene i det klare var kunde observeres på et tidlig tidspunkt med kurs for Oslo. Tyskerne vilde at det skulle ga menneskeliv løpt for å bruke det i propagandaten.

Krig er noe forfærdelig, alle normale mennesker er enige her. At det er våre venner som drøper oss, gjør det enda mere forfærdelig. Neste gang kan det bli vår tur. Og nettopp derfor skal vår tankes FNs våre rak til siste minutt. Vi tror, og vi mener å vite, at våre venner ikke forsiktig påfører oss ikke uten at resultatet kan rettferdiggi gjørene mungåelige sine. Heldes krig beviser det.

Red.

vvu

MILITÆR - OVERSIKT pr. 3/1.

Tyskernes offensiv i Belgia har vært hovedsamla-samnet i jule og nyttårs-helgen. Den mest sandsynlige hensikt med offensiven har antagelig vært å drive inn en kile mellom general Hodges og general Pattons arméer, forsvake kommunikasjonene mellom dem og trus begges forbindelseslinjer. En fremgang i dette forstegende ville avlede amerikanerne fra deres planer og forsinke deres oppmarsj ved å berøve dem de stillinger fra hvilke de hadde tenkt å starte sin offensiv og på denne måten trykket mot Tysklands vestfront. Noe av disse planer kan muligens gjennemføres mot en ikke altfor høy pris, og det vilse være tøplig å trekke den sluttning at denne offensiv er Tysklands døsnok-

te siste motstøt. Offensiven kan komme til å stimulere tyskerne humør, både innenarmeen og hjemmefronten.

I skrivende stund er offensiven blitt stanset vest for Bastogne hvor den var trengt lengst mot vest bare 5 km. fra den franske grense ved Maas. Det allierte flyvåpen har med opp til 4 000 utfall om dagen sin store del av åren for å ha stanset flodbøgen. Praktisk talt alle de tyske fallskjermssoldater er blitt tatt hånd om og rasende panserslag er blitt utkjempet i Ardennenes skoger. Da tyskerne ikke kunde komme lenger fram i sør mot Givet og Charleville satte de inn et angrep mot Liege for å ødelegge denne viktige forsyningsbasis. Også dette angrep ser ut til å være blitt stanset trassé i voldsom innsats av oppsparet Luftwaffe som er blitt påført tap på opp til 200 fly om dagen. Fra sør presser nå general Pattons 3. armé seg nordover og fra nord general Hodges 1. armé seg sydover for å skjøre over de 2 tyske støtkiler, 19 km. skiller disse arméer fra hverandre.

Også i Alsace og Lorraine har tyskerne innlitet motoffensiver som på enkeltsted er har vunnet noe terreng, på andre steder slått tilbake med store tap. Alt i alt tror vi ikke Eisenhower mislikker den sjangse han har fatt til å tilføye de tyske armeer store nederlag vest for Rhinen.

vvu

Fra en nordmann har vi mett følgende som gir et godt uttrykk for den vilje og evne til motstand vi skal være besjelct av. NØR-MANN,

"Hvi er det så tyst i kallen", er nyhetene ikke gode?

Ja for det må vel være dette med nyhetene fra vestfronten som får så mange folk til å henge med nebbet om dagen. Henge med nebbet ja, og bare åpne det for å kritisere de allierte - våre allierte.

Idag, 28/12 er det riktig nok så at tyskerne til en viss grad har initiativet på et lite avsnitt av vestfronten, men har hitier vunnet denne krigen i og med det? Nei. Han har et grøyt stykke igjen, adskillig grøyer enn han og hans følgesemann har krefter til å tilbakeslagga.

Tyskernes aviser erbler om deres overraskende og alt besirrende offensiv, om nye flytyper, artilleri med en FANTASTISK (for ikke si MILITISK) gjennomslagskraft. V 1 og V 2 ødsleger sa uhørelig med tanks og fly at det er en gru (for fienden). Snart må gale, gode Churchill reise til Berlin for å be om fred, står det idag i forbindelse med hans Athen-reise (å en våre ham for den ferresten. Forhåpentlig vil det lykkes ham å skape ro, fred og ordnede forhold i Nillas. Klærer han det, vil historien kunda skrive om ham, ikke bare som en krigens mann).

Tilbake til den tyske propaganda. Vi burde være imøne, men slik er det ikke. Til og med mange bra folk lar seg påvirke og våre fiender speulerer i denne svakhet.

Ji må være på vakt mot denne smittefarene, dette svartsyn, denne døvskje "oppgivelsen". Vi burde tanke på og huske hva England var utsatt for i begynnelsen av krigen. I bønfalle der Führer om fred syntes å være den anste utvel. NEI, DE GJØRE ALLIKEVEL IKKE DET, OG DE KOMMER ALURI I EVIGHET TIL Å SJØUE DET HELLER.

Og så går vi og sørger fordi tyskerne på et punkt klarer å marsjere litt vestover. Vi burde skanne oss! Tyskernes må tilbake igjen, lengre og lengre inn i det land over hvilket intet finnlig fly skulde vise seg. (Konfr. Goering)

Liket så lite som en "dårlig melding" må få influere på vårt humør, vår tro og vårt arbeide for Norge, likså lite må bevisstheten om en snarlig seir få oss til å slappe